

LIKOVNI PANEGIR

■ Kulturnim ilustracijama za "Svijet" Antonini redovito komentira razne prigode povezane sa statusom automobila kao jednog od važnih simbola tog razdoblja

Slikar Otto Antonini (1892-1959) jedan je od naših prvih profesionalnih grafičkih dizajnera, prvenstveno u novinskoj ilustraciji. Kao pokretač i likovni urednik ilustriranog tjednika "Svijet", našeg prvog modernog magazina, stvorio je prepoznatljiv i cjelovit vizu-

Naslovnici posvećenu 25. obljetnici I. Hrvatskog automobilnog kluba Antonini je izveo u suvremenom duhu. Njegov stilizirani automobil produžene linije naprosto juri naslovnicom. Sportski auto, opijenost brzinom i elegancija obožavane su odlike vremena

alni identitet te najpopularnije revije s najširim krugom čitalačke publike. Originalnim ilustracijama popratio je sva važna događanja iz Zagreba i svijeta. Izuzetne umjetničke vrijednosti, Antoninijevi radovi bilježe zbivanja na način tipičnih gradskih kroničara

IK AUTOMOBILU

života društvene elite Zagreba.

Iako nikada nije vozio, Antonini je godinama bio član Prvog hrvatskog automobilske kluba. U početku kao dopisni, a kasnije kao počasni član sudjelovao je u svim društvenim događanjima članova kluba, često i kao dio žirija na automobilskim priredbama. Stoga ne začuđuje što su se na stranicama društvene kronike "Svijeta" našle brojne ilustracije na temu automobila.

Izrađujući ilustracije za "Svijet" od 1926. do 1932. godine, Antonini će redovito komentirati razne prigode povezane sa statusom automobila kao jednog od atributa koji obilježava to razdoblje. U Zagrebu to je, primjerice, izbor najljepšeg i najboljeg automobila, koji se redovito održavao u okviru proljetnoga Zagrebačkog zbora. Samo natjecanje pripadalo je kategoriji društvenog događaja, kako za natjecatelje tako i za brojnu publiku. Zanimljivo

je da Antonini nikada nije naslikao muškarca u automobilu, u njegovom svijetu uz auto su povezane isključivo žene! U tome se odražava duh vremena, koji podiže na pijedestal lijepu, slobodnu i emancipiranu ženu. Elegantni automobil samo je jedan od sinonima za stil i glamur koji vladaju oko žene.

Vozačice na naslovnici "Svijeta"

Već nakon nekoliko brojeva od prvog izlaska "Svijeta" (10. travnja 1926. godine), na naslovnici se pojavila dama za volanom automobila, slika koja je postala sve prisutnija u svakodnevnom životu, što treba shvatiti s maksimalnom rezervom jer je u to vrijeme u Zagrebu bilo registrirano oko 700 automobila. No, upravo takva slika pokazala se velikim uspjehom u promociji moderne i emancipirane žene. Kako je taj broj "Svijeta" bio posvećen sportu, u njemu se našlo više priloga o automobilizmu. O bumu automobila piše se u tekstu "Automobilizam" iz kojeg citiramo: "Iako nemamo dobrih cesta, niti trkališta, na posljednjoj izložbi Zagrebačkog

zbora prodan je priličan broj kola".

Prema fotografiji Olge Antonini, Ottove supruge, nastala je još jedna ilustracija žene u automobilu, objavljena u "Svijetu". Snimljena je u jednom od modela izloženom na Zagrebačkom zboru automobila. I ovog puta Antonini je pazio na odgovarajuću odjeću te je gotovo izradio modni dizajn sportskog "total looka": haljinu i ogrtač s naglašenim zelenkastim obrubom i orukavljem, jednake boje kao što je marama-kapa zavezana na potiljku.

Još jedna dama, članica Automobilnog kluba, pojavila se na naslovnici "Svijeta". Sudjelovala je 1928. godine u natjecanju automobila na proljetnoj priredbi Zagrebačkog zbora. Na ilustraciji za naslovnicu od 20. travnja 1929. godine Antonini je objedinio sve elemente koji najavljuju sadržaj broja: u središtu je profil dame u vožnji, izložbeni primjerak automobila uz znak "ZZ" (Zagrebački zbor) i zastave s emblemima kluba ADAC i zagrebačke sekcije Jugoslavenskog kraljevskog automobilske kluba. Naime, specijalni broj "Svijeta" bio je posvećen održavanju VI. salona automobila na Zagrebačkom zboru, a glavni događaj te manifestacije bio je prigodni dolazak više od 350 njemačkih automobilista. Bio je to uzvratni

Antonini nikada nije naslikao muškarca u automobilu, u njegovom svijetu uz auto su povezane isključivo žene! Elegantni automobil jedan je od sinonima za stil i glamur koji vladaju oko žene

posjet, jer su članovi Hrvatskog automobalnog kluba posjetili članovi ADAC-a godinu ranije. Na tom susretu bili su i Otto i Olga Antonini.

U povodu održavanja proljetnog Zagrebačkog zbora 1931. godine zagrebačka sekcija Automobilskog kluba priredila je automobilski "Concours d'élégance". Žiri, u kojem je bio i Antonini, imao je tešku zadaću pri ocjenjivanju jer je sudjelovalo više od 40 automobila, i to sve odličnih, prvorazrednih marki kao što su Ford, Chrysler, T. Fiat, Mercedes-Benz i najljepši kabriolet A. Daimler.

Vjerojatno pod dojmom tih prekrasnih automobila, Antonini je za naslovnicu odabrao tehniku kolaža u izradi predloška, na kojem je samo doradio bojom korištene uzorke, izrezane automobile s fotografije.

Krajnji efekt prikaza tih priredbi na naslovnice "Svijeta" bila je promocija prodora automobilske industrije u Hrvatskoj, što potvrđuje završetak teksta o automobilskom natjecanju 1932. godine: "I s minule izložbe automobila na Zagrebačkom Zboru ostali su mnogi najnoviji tipovi u Zagrebu, pa ih već možemo vidjeti u velikom broju inih kola, u prometu. Svaki novi auto pobuđuje posebnu pozornost prolaznika."

Kulturne zabave Automobilnog kluba

I sam dugogodišnji član Hrvatskog automobalnog kluba, Antonini je sudjelovao u svim važnim klupskim događajima. Naslovnice posvećene velikom događaju, 25. obljetnici I. Hrvatskog automobalnog kluba 1931. godine, An-

tonini je izveo u suvremenom duhu. Sportski auto, opijenost brzinom i elegancija obožavane su odlike vremena. Njegov stilizirani automobil produžene linije zbog kuta gledanja naprosto juri naslovnicom. Rezultat je likovni panegirik automobilu, brzini i stilu razdoblja. U obljetničkoj godini Zagreb je imao 228 000 stanovnika, a klub 398 redovnih

članova. Među njima bilo je i dama koje su vožnju automobila prihvaćale jednako kao i sve druge novitete. Upravo stoga je Antonini, kao i uvijek kada je o autima riječ, izradio još jednu ilustraciju naslovnice, ali sada s dvije dame u krupnom planu. U modernim sportskim

odijelima one odaju siguran stav i zrače samouvjerenošću te kao da prenose novi svjetonazor mnogo širi od zagrebačkih i hrvatskih granica.

Klub je organizirao i zabave koje su bile omiljene u krugu zagrebačkog otmenog svijeta. Sjedište i društvene prostorije zagrebačkog Automobilnog kluba u to su vrijeme bili u monumentalnoj i luksuzno uređenoj palači baruna Dragana Vranczyany-Dobrinovića na Zrinjskom trgu br. 19, što je i odgovaralo elitnom statusu tog kluba u zagrebačkom društvu. I Antonini je sudjelovao na klupskim zabavama i plesnim večerima, no uvijek s blokom i olovkom. Skicirao je situaciju, osobe, toalete i prenosio ih na ilustracije u "Svijetu". Na početku 1930. godine Antonini je za naslovnice "Svijeta" odabrao ilustraciju "Silvestrovo u Auto-klubu", nastalu prema skicama dama u elegantnim toaletama i gospođe u frakovima. Da je i Antonini prisustvovao toj zabavi, svjedoče dva crteža objavljena u istome broju "Svijetu", potpisana s "Modni crteži Silvestarske noći u automobilskom klubu u Zagrebu". Štoviše, u signaturi jednog crteža je zapravo nacrtao svoj autoportret kako skicira i ujedno ispisuje svoje inicijale.

Otto Antonini je uspio prepoznati svoj vlastiti umjetnički nerv, prihativši stil art decoa, gotovo urođen tom slikarudžentlmenu. Njegov umjetnički interes i likovni opus, koji je ostvario na stranicama "Svijeta", sinonim su za kulturu življenja epohe, odnosno zagrebački *life style* društvene elite toga razdoblja.

Željka Kolveshi ■